

**Robert Niczyporuk, Monika Płoska,
Waldemar Wawer**

**IACPL Międzynarodowe Sympozjum
Prawa Sądowego Cywilnego : Unity
of Civil Procedural Law and its
National Divergencies (Jednolitość
prawa sądowego cywilnego, jego
odrębności krajowe)**

Palestra 38/3-4(435-436), 146-149

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

■ **IACPL Międzynarodowe Sympozjum Prawa Sądowego Cywilnego**
Unity of Civil Procedural Law and its National Divergencies (Jednolitość prawa sądowego cywilnego, jego odrębności krajowe)

W dnia 22–25 sierpnia 1993 r. odbyło się na Wydziale Prawa i Administracji UMCS w Lublinie Międzynarodowe Sympozjum nt. *Jednolitość prawa sądowego cywilnego, a jego odrębności krajowe*. To Sympozjum zorganizowano po raz pierwszy w kraju postkomunistycznym w ramach IACPL (Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Sądowego Cywilnego) z siedzibą w Gandawie, co świadczy o uznaniu dla dorobku polskiej nauki prawa sądowego cywilnego oraz stanowi wyraz zainteresowania perspektywą integracji krajów tej części Europy (Czechy, Polska, Słowacja, Węgry) w ramach prawa europejskiego, w tym Unii Europejskiej. Trudu organizacji podjęła się Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego UMCS w Lublinie, kierowana przez prof. M. Sawczuka. Idea Sympozjum powstała w trakcie obrad Kongresu w Coimbrze (Portugalia) w sierpniu 1991 r. z inicjatywy profesorów M. Sawczuka, V. Knappa, prof. L. Gaspardy'ego w konsultacji z prof. W. Broniewiczem (konceptja sympozjum trzech państw a 4 narodów: Czechów, Polaków, Słowaków, Węgrów). Sympozjum to było konsekwencją wcześniejszych badań i zainteresowań pracowników Katedry w tym przedmiocie, czego wyrazem były wcześniejsze sympozja (*Odrębności krajowe międzynarodowego arbitrażu handlowego – 1986 r. – Księga ku czci prof. H. Trammera* oraz *Harmonizacja polskiego prawa sądowego cywilnego z prawem europejskim – 1991 r.*).

W Sympozjum uczestniczyło ok. 140 osób, w tym wielu przedstawicieli nauki prawa sądowego cywilnego zarówno z Europy, jak i krajów pozaeuropejskich (Egipt, Meksyk, USA, RPA) oraz przedstawiciele IACPL z jego prezydentem prof. M. Cappelletti oraz Sekretarzem Generalnym prof. M. Storme. Wśród uczestników znaleźli się liczni przedstawiciele praktyki: sędziowie, adwokaci, radcowie prawni, notariusze, prokuratorzy, komornicy.

Obrady zainaugurował Marszałek Senatu I kadencji prof. A. Stelmachowski.

Referaty obejmowały kilka grup tematycznych. Pierwsza grupa dotyczyła sposobów i metod dochodzenia do jednolitego prawa sądowego cywilnego (prof. M. Cappelletti, prof. W. Habscheid). W jej

ramach dały się zauważyć dwie przeciwstawne koncepcje, z których jedna polega na ujednocianiu poszczególnych pojęć i instytucji prawnych w drodze uzgodnień konwencyjnych, kompromisów oraz poszanowania narodowych tradycji (prof. G. Tarzia), druga zaś na tworzeniu modelowego systemu prawa sądowego cywilnego, który byłby recypowany przez zainteresowane państwa (prof. A. Kohl, prof. M. Storme, prof. C. de Miguel, prof. M. Sawczuk).

Mimo aprobaty co do zasady idei jednolitego prawa sądowego cywilnego podkreślano potrzebę zachowania narodowych odrębności poszczególnych państw.

Starano się udowodnić istnienie europejskiego prawa sądowego cywilnego, na które składają się Konwencja Rzymska o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Konwencja Brukselska o Właściwości Sądowej i Uznawaniu oraz Wykonywaniu Orzeczeń Sądowych w Sprawach Cywilnych i Handlowych z 1968 r. (obowiązująca od 1973 r.), określone przez Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu kryteria w tym przedmiocie, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz stosowanie prawa sądowego porównawczego (prof. W. Habscheid, prof. M. Storme, prof. M. Sawczuk, prof. O. Vogel).

Uwypuklona została lansowana przez Trybunał Sprawiedliwości w Luksemburgu obowiązująca na terenie europejskiego prawa sądowego cywilnego zasada *lex europea (generalis) derogat legi nationali (speciali)* (prof. A. Kohl, prof. M. Sawczuk). Jedynym głosem krytykującym ideę jednolitego europejskiego prawa sądowego cywilnego był referat prof. J. Taitza, który postulował raczej propagowanie szeroko rozumianej sprawiedliwości (ogólnej kultury prawnej) aniżeli przyswajanie nowego jednolitego prawa europejskiego oraz wskazał na problemy unifikacji prawa na podstawie poszczególnych instytucji prawa procesowego (na przykładzie m.in. Hiszpanii i Grecji).

Polscy referenci przedstawili odrębności polskiego prawa sądowego cywilnego (prof. S. Dalka, prof. K. Korzan, prof. J. Lapiere, prof. L. Leszczyński, prof. T. Liszcz, prof. H. Mądrzak, prof. W. Perdeus, prof. M. Sawczuk, prof. R. Tokarczyk). Wykazano, że w polskim Kodeksie Postępowania Cywilnego zawarte są podstawowe założenia dawnego k.p.c. z 1932 r., które są wspólne zachodnim rozwiązaniom. Odrzucenie naleciałości reform rozpoczętych w 1950 r. oraz powrót do przedwojennych wartości otwiera szerzej możliwość europeizacji polskiego prawa sądowego cywilnego. Nie można zapomnieć, że polska doktryna nie odbiega poziomem od zachodniej oraz o możliwości wykorzystania przedwojennej literatury i orzecznictwa (prof. M. Sawczuk).

Ważnym uzupełnieniem było wystąpienie adwokata T. Szymańskiego prezesa Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Prawników Katolickich, również reprezentanta środowiska komorników lubelskich.

Przedstawiono także zastosowane w praktyce metody ujednoczenia prawa sądowego cywilnego na przykładzie Kodeksu Typo będącego oryginalną próbą ujednoczenia tegoż prawa zastosowaną w Ameryce Łacińskiej (prof. C. de Miguel) oraz modelu radzieckiego polegającego na centralnym narzucaniu jednolitych rozwiązań i pozostawieniu nielicznych (kosmetycznych) odrębności narodowych (prof. M. Sawczuk).

Zaprezentowano elektroniczne metody utrwalania dowodu w postępowaniu cywilnym (prof. A.M. Vaz).

Należy zwrócić także uwagę na problematykę tworzenia nowego prawa, w szczególności zasad prawa procesowego zwłaszcza te ukształtowane na tle Konwencji Rzymskiej o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (1950 r.) (prof. W. Habscheid), co zdaje się wpływać z ogólnego postępu w realizacji koncepcji państwa prawnego.

Nadmienić należy przedstawioną instytucję sędziów zastępczych (prof. J. Kren-Kostkiewicz), która mogła by być remedium na przewlekłość postępowania cywilnego (prof. M. Sawczuk). Zagadnienie zawodów prawniczych było omówione szerzej. Problemem unifikacji, monopolizacji i mobilności tychże zawodów w ramach EWG zajął się prof. R. Martin. Omówiono również sytuację adwokatury ukraińskiej (adw. Z. Bazylewicz).

Przedstawiono system środków zaskarżania w prawie europejskim (prof. W. Habscheid) oraz prawie szwajcarskim (prof. J. Kren-Kostkiewicz).

Podjęto również zagadnienia dotyczące międzynarodowego arbitrażu gospodarczego, ujednoczenia jego procedury (prof. P. Schlosser) oraz problemu obowiązywania Konwencji Moskiewskiej z 1972 r. (prof. T. Szurski).

Podsumowania obrad dokonał prof. M. Storme.

Podczas Sympozjum przyjęto do IACPL nowych członków z Polski (prof. S. Dalka, prof. M. Jędrzejewska, prof. J. Lapiere, prof. J. Korzan), Czech, Słowacji, Węgier, a także innych krajów.

Na sukces tego niełatwego przedsięwzięcia złożyły się przede wszystkim walory naukowe, a także osiągnięcia organizacyjne i poznawcze, w tym zwłaszcza szczególnie miła atmosfera Sympozjum (koncerty Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Lubelskiej, Scholares Minores pro Musica Antiqua, wycieczka do Kozłówki, itp.).

Zorganizowanie Sympozjum nie byłoby możliwe bez wydatnej pomocy ze strony MEN, Władz UMCS, Władz Wydziału Prawa

i Administracji UMCS, Władz KUL, w tym zwłaszcza Dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego i Świeckiego ks. prof. M. Stasiaka oraz licznych sponsorów makroregionu lubelskiego, przedstawicieli środowisk prawniczych Lublina, Radomia i Sandomierza, jak też seminarzystów Katedry Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego UMCS w Lublinie.

Należy zaznaczyć, iż dzięki temu przedsięwzięciu Lublin stał się ośrodkiem europejskiego prawa sądowego cywilnego.

*Robert Niczyporuk
Monika Płoska
Waldemar Wawer*